

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mítj, 20, botiga, BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA GUERRA (pèr J. Lluís Pellicer.)

Pohrk & Bhakó.

Societat en Comandita.

¡PATAPLAM!

A l' tenim proclamat. A só de trompetas vá ser enganxat dilluns en totes las cantonadas el bando del Capitá general encabessat ab aquellas lletras grossas que diuhen ORDENO y MANDO.

La mateixa autoritat consigna que ha procedit obehint órdenes superiors. L' estat de guerra ha vingut, donchs, de Madrid, de allá ahont ens venen totes las cosas bonas. Lo liberal govern que presideix D. Práxedes Mateo Sagasta ha fet honor una vegada més als seus antecedents y á la seva historia. Pot apuntarse aquest nou mérit en la seva fulla de serveys.

Per lo que respecta á Barcelona y á Catalunya entera s' ha de tenir en compte que durant las presents circumstancias tan ocasionadas á inquietuts y disgustos, han donat probas de una sensatés exemplar. Quan la meytat dels pobles d' Espanya s' han amotinats, demanant pá per menjar y bons governs per pahirlo tranquilament, á Catalunya, fins ara, no s' ha registrat ni le més insignificant bullanga. Per aixó la proclamació del estat de siti 'ns ha caygut al damunt, impensadament, com una dutxa freda.

La multitut que veyá dilluns enganxat á las cantonadas el bando del Capitá general, prorrumpia per tot arreu en la mateixa exclamació:

—¿Y ara?

**

¡Qué s' hi ha de fer! Es precis conformarse. No hi ha res mes brutal que la realitat. Y ja ho diu lo ditxo: Deu nos guard' de un ja está fet.

En un sentit ó altre la llei del progrés se realisa... sols que quan no pot anar endavant, recula. ¡Lo progrés!... Fins ara las camisas de forsa únicament s' usavan en los manicomis per subjectar els bojós en sos accesos de deliri furios: avuy s' aplican fins als sans, en prevenció de que al millor día poden perdre lo enteniment. Aixís quan vulgan alzar los punys al cel ja s' trobaran lligats y quan tractin de cridar, ja tindran posada la mordassa.

¿Quina esperansa podém alentar en los successos que han de venir, quan los mateixos que 'ls preparan, comensan per pendre semblants precaucions?

**

Aquesta es, aquesta sols la significació de la mida que ha vingut á privar als ciutadans de totes las garantías que la llei els reconeix, quan mes necessitats semblavan estar de las mateixas.

Poca, molt poca confiansa han de tenir en lo resultat de la seva gestió, en mitj de la situació complicadíssima que estén atravesant, quan tan apresuradament cuidan de posar lo pegat avants del xiribech... y aixó, parlant ab tota sinceritat, es lo que més ens esgarrafa.

Davant de la patria en perill, no sabém compendre perque s' ha de posar també en perill als patriotas.

Avuy mes que may fora necessari donar als esperits tot l' esplay possible perque s' expandissen ab entera llibertat, buscant en aquest exercici lo vigor necessari pera fer cara á las contrarietats, á las adversitats, á las hostilitats de un enemich poderós. L' opinió pública es sempre una forsa, y ho es mes en los moments crítics de vida ó mort perque atravessan las nacions. Donchs ara precisament, á n' aqueixa opinió se li restringeix l' ambient y se l' ofega.

Los que tenen al seu cárrech la gobernació del Estat, en moments tan difícils, haurían de procurar que la conciencia nacional estigués ben desperta, ben desvetllada, ben apercebuda, á fi de que poguessen determinar-se fortas corrents pera portar la nau á port, ó pera convencers de la necessitat de canviar de patróns, si las circunstancias aixís ho exigissen... Y no obstant, ni l' passat els escarmenta, ni l' porvenir els espanta. A mos se consideran del barco... y ordenan y manan.

Si tinguessen confiansa en las sévas forsas y en lo seu prest gi ¿á qué vindria la suspensió de las garantías constitucionals? Y si no la tenen ni ells mateixos ¿cóm se atreveixen á exigirla del país, privantlo de tota iniciativa y sometentlo á estúpit vassallatje?

Però no es hora de raciocinar, quan no es lo raciocini lo que avuy impera. Al qui te rahó poden penjarlo.

Després de la suspensió de las garantías constitucionals, vindrá la suspensió de las sessions de Corts, ahont encare avuy las minorias poden fer sentir la seva veu de protesta. Lo govern no espera sino rebre totes las autorizacions que necessita per erigirse en dictador polítich y económic de la nació espanyola. Y després de la suspensió de las sessions de Corts, vindrá lo que Deu vulga.

Una nació composta exclusivament de sorts y muts, cegos y mancos, que sembla ser á lo que s' aspira, fora una nació completament perduda.

Tant mes si á n' aquesta quadruple invalidés s' hi agregava la falta d' ayre respirable y fins la falta de

pulmons. En qual cas tindria rahó aquell trabucador de paraulas, que veyent dilluns lo bando del Capitá general, en lloch de:—Han declarat á Espanya en estat de siti, va dir:

—Han declarat á Espanya en estat de *tisis*.

P. K.

LO RIU

Rumorejant festiu per la planuria
lo riu serpejador va fent sa vía,
regant hortas y camps
y en moviment posant molins y fábricas.
Per presas y resclosas fresser salta
deixant sanch de sa sanch en las arterias,
canales y regerons,
que la prosperitat arreu escampan...

**

—¡Mes ay! que ve qu' un día 'l riu s' estufa
y bramulant pavorós s' inflan sas ayguas,
y arrabassa per tot
sens que res parar pugui sa violencia.
Y salta margenadas, ponts arrastra,
inunda pagesias, camps y vilas
y 'ls conrens destrueix,
deixantlos convertits en llachs fangosos...

**

Després torna manyach y placentivol
á correr per son llit, portant la vida,
riqueza y bienestar
y en moviment posant molins y fábricas.
Y salta per las presas y resclosas
alimentant canales, fonts de riqueza,
que per entre horts y camps
prosperitat y vida arreu escampan.

**

Del riu imatge fiel sol ser lo poble:
en sa vida normal, festiu cantayre,
feyner treballador,
que converteix sa suhó en fonts de riqueza.
Mes com lo riu, ve un día que s' desborda,
y 'l qui vulgui parar la arrabassada
de sa impetuositat,
caurá envolt per la empenta de las ayguas.

RAMÓN RAMÓN.

LA RESPONSABILITAT DELS METJES

APÓLECH

UAN va caure malalta, tres anys enrera.—Aixó no serà res—va dir lo doctor Matheu, home de molt tupé y d' escassa ciencia, que fou qui primer la visitá.—Un senzill desarreglo nerviós, que prompte 'l calmarém.

En lo poble no hi havia altre metje qu' ell y 'l doctor Anton. Encare que aparentment se feyan la competencia y s' tenian molta tirria, per sota ma s' entenian, fins al punt de que s' passavan la clientela, y s' donavan molta manya en explotarla.

Quan l' un deixava á un malalt, l' altre 'l prenia. Y en aquests cassos el que arribava de nou, després d' examinar las prescripcions y receptas del seu antecessor, deya:

—¡Cóm dimontri s' havia de curar ab aquest tractament! Tot lo que feya l' altre es un solemne disbarat. Lo extrany es que no s' haja mort.

Tal es lo que va dir lo Doctor Anton, al ferse cárrech de la malalta, qu' en mans del Doctor Matheu—y aixó que tot alló no era res, segons digué—se n' anava al altre barri per la pesta.

Lo senzill desarreglo nerviós del comensament s' havia convertit en una sobreescitació espantosa sostinguda per una febre de caball.

Lo Doctor Anton, calantse las ulleras, va dir á la familia: —Lo que havian de haver fet vostés, era cridar-me desde bon principi. Ara, la malaltia es grave... Per lo tant, de lo que puga succehir no me 'n donguin pas á mi la culpa: qui la té es el meu colega.

—Pero ¿vol dir que no la salvará?

—S' hi farà lo que s' puga. Pero, desd' ara 'ls ho advertixo. La malaltia serà molt llarga y 'l tractament una mica costós. ¿Están disposats?...

—A tot, Sr. metje, á tot. Agotarém els nostres recursos fins á gastar l' última pesseta. Si aixó no basta hipotecarém las fincas. Y si ab las fincas no 'n hi ha pron, empenyarém els mobles. Tot per salvarla es poch!

**

Lo Doctor Anton no va pecar per tacanyo... ey, mentres va poder derrotar los diners de la familia. ¿De medicinas si 'n va probar? No 'n hi havia prou á ca l' Apotecari, que tot sovint enviava á buscarne al extranger, pagantlas á pes d' or.

Y la malalta cada dia pitjor, y la familia completament arruinada.

Un vehí, l' oncle Mam, home de poch escrúpuls, hipócrita y embustero com ell sol, calculant qu' entre 'l desori de aqueila casa podia fé 'l seu agost, va prestar-se á servir d' enfermer á la malalta. Lo Dr. Anton el va admetre bonament, y encare que la familia arrufava 'l nas, digué:—Deixeulo entrar que no

es tan pillo com diuhen... y encare que ho sigués, ab la gent dolenta val mes estarhi bé que renyits.

Desde llavors l' oncle Mam va entrar com en casa propia á la de la malalta. Ell feya y de feya á la mida del seu gust. De nit obria 'ls calaixos en busca de alguna cosa mal endressada. Se bebia las medicinas, en especial las que tenian una bona dosis de alcohol, y á totes horas no 'n vulguin mes d' insults y de bravatas, sobre tot quan estava borratxo, qu' era casi sempre.

—Doctor Anton, aixó no s' pot aguantar!—deya la familia cada cop mes desesperada.—Lo dia menos pensat li clavém una puntada de peu.

—Si... bravo!... Féssinthe aixís y ja 'n trobaran las conseqüencias. ¿No 'n hi ha prou ab la malaltia de aqueixa infelís qu' encare tinguem d' emboltearnos ab unas renyinas de veynat?

—Pero, calculi, Doctor Anton, que un día ó altre...

—Basta!—cridava 'l metje, aquí mano jo... y se m' obeheix sense replicar... Jo tinc la responsabilitat de tot. O sino perque 'n venian á buscar.

**

Aquella responsabilitat va cessar per causa de un accident desgraciado. Lo Doctor Anton era á la torre, y mentres llegia 'l diari tranquilament, de tras-cantó un desanimat va clavarli un tiro, deixantlo mort en sech.

Al poble no quedava altre metje que 'l Doctor Matheu. Van cridarlo, va comparéixer, y lo de sempre:

—Pero ¿qué pensava aquest pobre doctor Anton? Tot lo que ha prés la malalta es veneno... No sé encare com la trobo viva.

La familia llavors va posarlo al corrent de la intervenció del Oncle Mam. Y 'l doctor Matheu, va dir:

—Un altre disbarat. Si hagués sigut per mí, aquest home funest no hauria entrat may en aquesta casa.

—Donchs tréguil punt en blanch.

—Ah, aixó es un altre cosa: ara ja hi es, y tenim de aguantarlo. Ab l' oncle Mam no s' hi pot renyir.

Y tant poch disposat á renyirhi va mostrarse 'l Doctor Matheu que desde aquell punt y hora, va posarse incondicionalment á la disposició del intrús.

—Doctor Matheu—deya l' oncle Mam—ja ho sab vosté: jo alento sentiments molt humanitaris, y no permetré que á la malalta se li donguin més sangrias.

—Está bé. Despatxaré al sangrador.

—Doctor Matheu—deya l' oncle Mam—afora las manxiulas que reconcentran tota la forsa vital en uns membres de la malalta, en perjudici dels altres.

—No hi haré que dir: quedí desfeta la reconcentració.

L' oncle Mam passat:—¿Sab Doctor Matheu qu' es lo que s' ha de fer? Deixarse de potingas y que la malalta prengui tot lo que vulgui. Si te gana, que menjí, si te sed, que begui, si vol cridar, que cridi... Autonomia completa!

—Bueno: ¡visca l' autonomia!...

L' oncle Mam en portava una de cap. Feya temps que feya arrellench de armas y russinyols, explosius y materias inflamables.

Quan estigué preparat va quadrarse y més desvergonyit que may, exclamá:

—Vaja, prou: no vull més malalts en aquesta casa. Ja n' estich cansat. Vaig donarli vuit dias de temps per posarse bona y no s' hi ha posat. Per lo tant ó desembrassa 'l pis tot desseguida, ó la tiro pel balcó.

**

Ja no podia arribar á més la impertinencia y la grosseria de aquell mal vehí. Y 'l Doctor Matheu d' acort ab la familia, va donarli 'ls despatxos. Era la primera vegada que familia y metje estigueren conformes.

Però sols per un curt moment. La familia volia atacar al oncle Mam, fers' hi ab las unglas, ab las dents, aniquilarlo, mal tingues de costarli la vida.

—Alto!... alto!... quietut—deya 'l Doctor.—Aquí estich jo per tot lo que convingui.

—Pero si ni vosté, ni 'l Doctor Anton, ni ningú fins ara hi han entés res... Si ab los seus desatjnos...

—Dich que silenci!... La enfermetat de la malalta no vol soroll... Si cridan y s' exasperan, vostés y no jo serán els responsables de la seva mort.

¡La enfermetat no vol soroll! Y ¡cataerich! un cop de pedra que trenca 'ls vidres del balcó. Es 'l oncle Mam que ataca. Y ¡barrabúm! un petardo de dinamita que fa trontollar la casa. Y á lo millor una bomba de petróleo qu' encén las portas del pis... naturalment, eran de fusta.

La familia s' desespera, y 'l metje continua dihent:—Calma, calma... silenci!... Aquí no mano més que jo.

—Oh, ¡piula un individuo de la familia:—vosté farà lo que voldrá; pero sápigá Doctor Matheu, que estén disposats á exigirli totes las responsabilitats.

—Está molt bé; pero no ara, si no quan termini aquest conflicte. Y vaja, s' ha acabat: las circunstancias son gravíssimas y proclamo l' estat de siti. Per lo tant al que xisti 'l doblego de una garrotada: Primer la malalta que tot: no siguin plagas y deixinme fer á mí.

La familia s' tapa la boca, rosegantse 'ls punys de rabia.

**

Transcorren dias... Las campanas de la parroquia tocan á morts. La malalta ha passat á millor vida. La casa ahont habitava está feta un esbarranch. L' oncle Mam, refiat de que 'ls municipals del poble, al igual que las potencias europeas, quan hi ha un desori, s' hi giran d' espatllas, ha consumat son iniquo propósit.

Y la familia endolada, arruinada, afligida per haver perdut lo ser que més estimava, s' dirigeix al domicili del Doctor Matheu resolta á exigirli la deguda responsabilitat.

—Vaja, no siguin plagas—diu lo Doctor gratantse la barba.—Los metjes no 'n tenim de responsabilitat. Se hi ha fet lo que s' hi ha sabut, y aixó basta.

Petita pausa. La familia queda desconcertada.

Tot de un plegat, lo Doctor se treu de la cartera un paper, y entregantlo á la familia diu:

—Aquí tenen el compte de las visitas. Quan puguin ja me 'l pagarán.

P. DEL O.

UNA MINA

Ué! ¿Qué diuben? ¿Qué 'l govern necessita diner per acabar la guerra, per preparar la pau y per una infinitat de cosas més?

¿Vol quartos? ¿Vol una mina de quartos, que bastará per subvenir espléndidamente á todas las sevas necessitats presents y futuras?

Aquí té un plan; un projecte de contribució nova que indubtablement será ben rebuda... per tots los que no l' han de pagar.

La lleugeresa, la frescura de la prempsa diaria ha arribat ja al últim extrém.

Mentres sigui omplir columnas y mes columnas de partes telegráfichs lo demés li importa un pito. La veritat, la lògica, 'l sentit comú ¿qué signifcan per aquesta prempsa, davant de la necessitat de farsir una ó dugas planas de telégramas?

Hi ha noticia que la dona, la desmenteix á continuació, torna á donarla en la columna següent... y acaba al cap de vall per declarar qu' es falsa.

Hi ha tonteria que, tament sens dupte que passi per alt, la repeteix dos ó tres cops en un parell de dias.

Hi ha novedat que la dona per entregas, perque allargui mes y pugui amenisarse 'l relato ab quatre ó cinch tituls llamatius.

«La escuadra.»

«¿Donde está la escuadra?»

«La escuadra viene.»

«La escuadra no viene.»

«No se sabe nada de la escuadra.»

Comensant per aquí, hauria acabat molt més aviat... pero no més s' hauria ocupat una ratlla, y no es aixó lo que convé al periódich.

Ab el desembarch dels yanquis á Cuba fa dias que la prempsa 'ns está prenent el pól.

«Lo desembarch dels nort-americanos tindrà lloch el dilluns.»

«Lo desembarch se verificará 'l dimars.»

«Lo desembarch s' ha deixat pel dimecres.»

«Lo desembarch no 's realisarà fins el dijous.»

Seguint per aquest camí calculin si 'n pot ser de llarga la lletania... y si se 'n poden combinar de partes telegráfichs interessants y de sensació!

Ara bé, la mina que 'l govern ha d' explotar es aquesta: la incontinencia telegráfica de la prempsa espanyola.

¿No diu que vol aumentar las tarifas? Val més que accepti 'l meu plan y qu' en lloch del augment de preu introduheixi en lo servey telegráfich una classificació nova.

Verbi gracia: telégramas pera la prempsa: tres clases distintas.

1.ª Partes que siguin veritat.

2.ª Partes que tot y sent veritat, no valguin la pena.

3.ª Partes falsos.

La primera classe, que pagnés la tarifa actual.

La segona, podría pagar tarifa doble.

En quant á la tercera, res de compassió: ¿parte fals? Cada paraula cinch duros.

Fentho aixís, una de dugas:

O 'l govern alcansará una recaudació fabulosa

O 'ls diaris d' informació deixarán de publicar mentidas.

Lo cual que, mirinho com vulguin, sempre hi sortirém guanyant.

F.

B tants nous impostos com se projectan, en perjudici exclusiu de las classes productoras, no s' ha pensat en un qu' en la nostra nació, católica per excelencia, donaría resultats fabulosos.

¿Qué costaría d' establir un dret

d' entrada á las iglesias?

Encare que no mes sigués de un ral ¿quín católich per 25 céntims de pesseta, deixaría de practicar els seus debers religiosos?

Calculant que hi ha á Espanya unas 30.000 iglesias (n' hi ha moltas mes); calculant que á cada iglesia, uns dias ab altres, incluhint 'ls festius hi assisteix un promedi de 500 devots (son molts mes els que hi van), á vinticinch céntims de pesseta per barba, tindriam una recaudació diaria de 3.750.000 pessetas.

Multipliquin aquesta suma pels 365 dias de l' any, y trobaran que 'ls sentiments católichs podrían contribuir á las cargas del Estat y á la defensa de la patria ab una cantidad anual de pessetas 1.368 milions 750 mil.

Mes de lo que 's necessita per cubrir ab desembrás tot lo pressupost de ingresos de la nació.

Desgraciadament los católichs espanyols respecte de la Patria, son com las criaturas respecte dels seus papas. —Digas, nen: m' estimas?—Fins al Cel.—¿Y á la bossa?—A la bossa ni hi toquem.

A bordo del *Argonauta*, vapor espanyol aplegat pels piratas yankees s' han declarat alguns cassos de febre-groga.

D' manera que junt ab un barco, han conquistat una epidemia.

¡Febra groga se 'ls tornin totas las sévas conquistas!

Si 'l ministeri está en crisis com aseguran alguns periódichs ¿cóm se resoldrá? ¿Sortirán sols alguns ministros ó la totalitat del ministeri?

Hi ha qui diu que la crisis se resoldrá baix la base del mateix Sagasta.

Acabat el fil, aprofitarán l' encetall y farán un nou capdell.

Com si en la situació á que ha arribat Espanya, aixó bastés.

¿Pero qui será ministre, qui s' avindrà á serne, quan cayguin els actuals?

En Gamazo arrufa 'l nas; en Montero Rios fa que no ab el cap; en Canalejas diu que va sol; en Maura no vol embolicarse. La fusió está agotada. Y á pesar de tot s' empenyan en assegurar que per ara no tenim mes recurs que una situació fusionista.

Y per sostenir aquest estat de cosas ficat al fondo de un pou s' ha proclamat á Espanya l' estat de sitil

¡L' estat de sitil!... ¿Qui es qu' está aquí mes sitiati: el poble ó 'l govern?

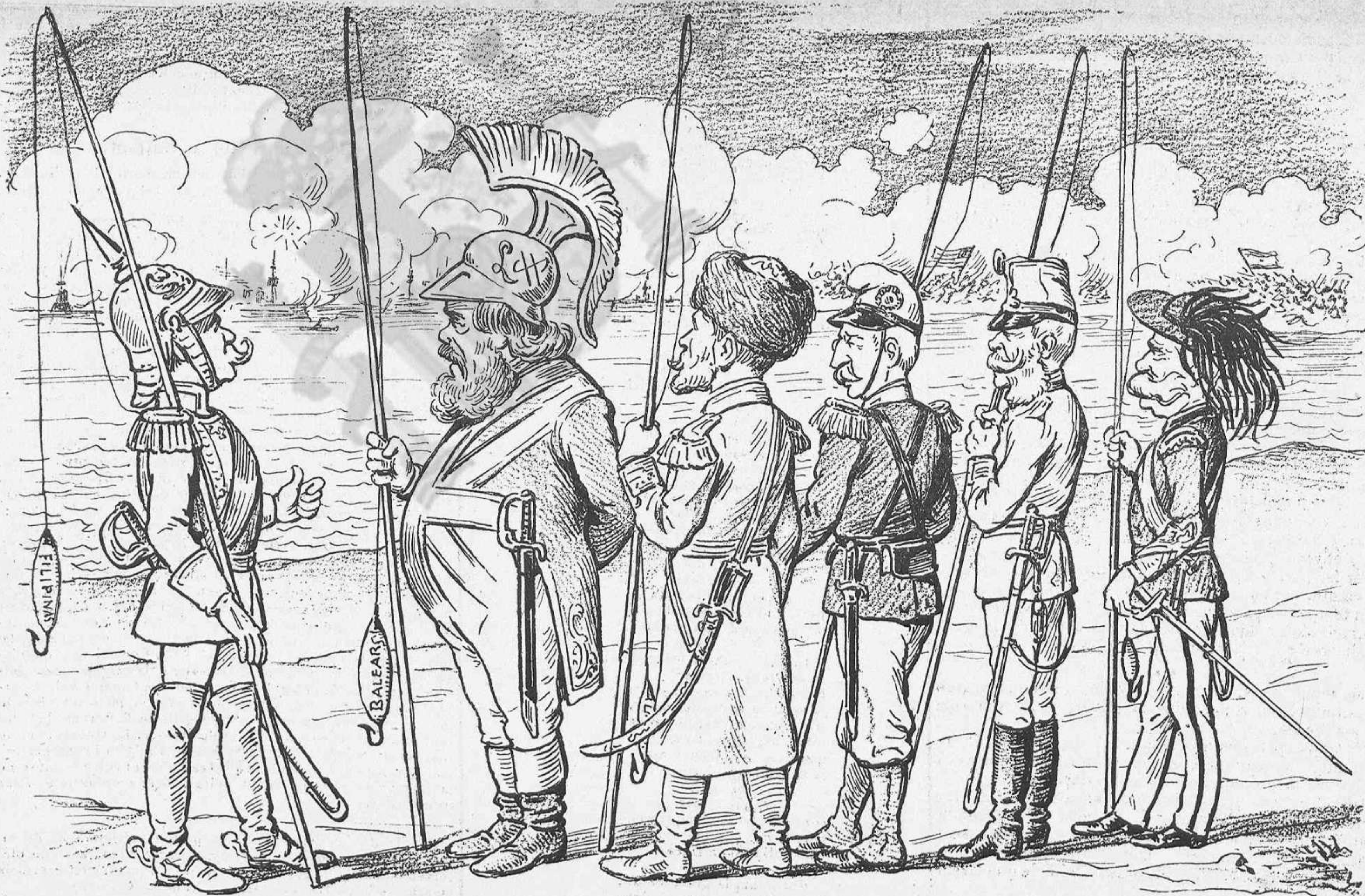
Recorda un periódich que á l' any 54 va promulgarse una ley prevenint que 'l producte de las redempcions del servey militar en las provincias marítimas devía invertirse en la defensa del litoral de las mateixas.

Quaranta quatre anys han passat desde llavoras, y avuy la major part de las comarcas del litoral no tenen defensa.

Y en quant als governs que no han fet lo que devían, no 'n tenen tampoch.

S' ha de confessar que la prohibició rigurosa d' extreure del país certs articles de primera necessitat, ha produhit de moment alguna rebaixa en lo preu dels ma-

L' ACTITUT DE LAS POTENCIAS

Esperant que calmi 'l temps per veure si pescan algo

teixos, principalment en el de las patatas, base de alimentació de las classes pobres.

Pero perquè l' obrer pugui menjar se necessita no sols que 'ls articles alimenticis continuhin abaratintse, sino que 'l treball no falti.

¿Qué 'n treuríam—per exemple—de que no faltessin las subsistencias, si arribava á faltar lo diner per adquiririlas?

Diuben alguns ciutadans:

—Jo no pertanyo á cap partit polítich ni ganas.

Y 's quedan tan tranquils, tan satisfets, com si al parlar aixís diguessin una gran cosa.

No obstant, si bé ho meditessin veuríam que de una gran part dels mals que afligeixen á la nació, ells sols ne tenen la culpa. La seva apatía y 'l seu abandono engendran y perpetuan els mals governs.

Si tota la gent honrada prengués en la política una part activa, honrats seríam los governs derivats de la seva acció constant y resolta. Las collas de vividors, que avuy predominan, no tindríam base d' existencia, ni rahó de ser.

Y en moments crítichs com els qu' estém atravesant, en lloch de trobarse 'l país esma-perdut, sense acertar un camí, sense saber á quin amo confiar, fluctuant entre la República y 'l carlisme, ab perill de no moure's per por d' estrellarse, tindria discerniment, voluntat y decisió per provehir ell mateix á la seva salvació suprema.

Aixís, donchs, convé que cada hui proclami las ideas que li dicti la conciencia afiliantse en los grupos polítichs que millor responguin á sas sinceras aspiracions.

A la patria no se la serveix tant sols ab las armas á la má, sino també pagantli 'l tribut de la mes noble sinceritat.

La suscripció nacional no acaba de rebassar la xifra de 4 milions de pessetas.

Molts ríchs que podrien contribuirhi, fan el sórt... Adherits en cos y ánima á la ignoble religió del egoisme, si la patria te mals-de-cap, que se 'ls passi.

En cambi 'ls poseedors de posicions modestas, petits propietaris é industrials, que hauríam pogut fer alguna cosa, se 'n abstenen, calculant que 'ls quartos de que bonament podrien despendre's, be prou que 'ls necessitan y encare potser no 'ls bastarán pera pagar los aumentes de las contribucions y tributs de totas menas.

En quant als pobres obrers, prou feyna tenen en poder menjar.

Vels'hi aquí perquè la suscripció nacional apenas creix. Los projectes de 'n Puigcerver han contribuít á neularla.

Si alguna cosa pot demostrar la brillantíssima campanya del eminent Salmerón en lo Congrós, al discutir ab gran fors de lógicá y ab accents de poderosa energia la desdixada política del actual govern, aquesta cosa hem de buscarla en las interrupcions, ab los atachs fins ab els insults de que 'l han fet objecte els diputats de la majoria y 'ls conservadors.

Está vist que dihent las veritats, se perden las amistats.

Está vist també que no hi ha com posar lo dit á la llaga, per arrancar crits de dolor y de rabia al qu' está llagat.

Res importa que las tayfas monárquicas tractin de ofegar la veu de un dels homes mes eminentes, de una de las conciencia mes puras ab que conta la nació espanyola. Las Corts actuals son una cosa, y 'l país n' es un' altra. Los inspirats conceptes de 'n Salmerón contribuixen á avivar la seva fé, y 'ls pobles que tenen fé no moren.

En Sagasta, aprofitant el bull de la majoria, digué en la sessió del dilluns:

—«Ante la premura de las circunstancias, exijo que sean inmediatamente aprobadas las autorizaciones económicas, con que poder alimentar á los soldados y atender á las necesidades de la guerra.»

Si... sí... depressa y corrents... á bots y á barrals... á galop, á escape... sense examinar res... sense estudiar res y caygui qui caygui.

Per fer passar aquesta mena de lleys molta pressa. En cambi, per convocar las Corts de manera que tinguin temps per examinarlas, molta calma. Ni de l' alimentació dels soldats, ni de las necessitats de la guerra, llavors no se 'n recorda poch ni molt.

Los republicans, ab molta previsió, van demanar que las autorizacions concedidas al govern servissen sols per sis mesos.

Ab aixó expressavan la necessitat de que las Corts cada mitj any se reunissen per renovarlas, y deixavan á salvo las prerrogativas parlamentarias.

Però 'l govern no está per brochs: res de tenir las Corts obertas. Lo Parlament li fa nosa. Una vegada tinga las autorizacions concedidas, suspéndrá las sessions... y ¡Abur, senyors!... Quan haja acabat els fons, tornan á cridarlos, y llavors veurém de que farém manégas.

Aixís ha pogut dir en Salmerón:

«Los Parlaments espanyols no representan l' opinió del país sent la seva única missió la de donar vida als Governos.»

Y hauria pogut afegir:

«Y la de donar mort als contribuyents.»

CARTAS DE FORA.—*Agullana*.—Per haver treballat y apoyat resoltament la candidatura republicana en las últimas elecciones, ha sigut despedit de la fábrica dels Srs. Bech de Carda, l' obrer que mes va distingirse en la propaganda de dita candidatura.—Davant de aquesta infamia los demés obrers de dita fábrica han abandonat lo treball, publicant una fulla en la qual donan compte al públich de la seva resolució. ¿Veritat que sembla mentida que hi haja encare qui 's permeti atacar en una forma tan insidiosa la conciencia dels ciutadans que sostenen honradament las sevas conviccions políticas?

Molins de Rey.—Los regidors republicans y 'l Comité local de la Fusió convocaren reunió pública per explicar la causa que 'ls obligava á no assistir á las sessions del municipi. La seva abstenció es deguda al mal comportament del actual arcaide Francisco Bosch, que faltant á sos debers de bon republicá y entregat als carlins va fer gran pressió en las últimas elecciones, y en una qüestió que tingué ab lo digne secretari senyor Corbera, presentá la dimissió de l' arcaldia, á pesar de lo qual la desempeña encare, molt á gust dels elements reaccionaris de la vila.—En vista de aixó s' acordá exclurlo del partit y borrarlo del cens republicá, acort que signé molt aplaudit.—Los sis regidors reberen un vot de confiança y se 'ls obligá á retirar sa dimissió y á continuar vetllant pels interessos de la localitat.

Igualada.—En la vehins població de Odena, han sigut sempre victimas los bons republicans de las majors injusticias. Uns tres anys enrera, sols mediant la enérgica intervenció del malaguanyat Baldomero Lóstau lograren constituir un Centro republicá federalista. Á pesar de la rabiosa oposició de alguns reaccionaris que 's valían de tots los medis per evitarlo Pero vingué l' atentat del carrer dels Cambis, y 'ls pacífichs obrers de aquell Centro sigueren objecte de repetidas persecucions. y no tingueren mes recurs que tancar-lo, ab gran satisfacció del arcalde, 'l rector y 'l Mestre d' escola, tres personas distintas. y un sol cacich verdader.—¡Quina desgracia pels vehins d' Odena tenir per mestre de sos fills á un home qu' en lloch de instruir á la joventut se dediqui á fomentar l' oscurantisme!—Lo dia 29 del passat se feren en aquell poble ruidosas festas per inaugurar á Odena un Centre católich. Las mateixas autoritats que ab tanta sanya perseguiren al Centre republicá, dispensan la seva protecció al católich.—Diferencias tan odiosas sublevan la conciencia de tota persona amant de la llibertat y la justicia.

RUMORS

Caballers, aixó s' enreda:
l' horisón s' ha ennuvolat
y está venint un xubasco
que crech que 'ns deixarà blaus.
Y que no hi valdrán parayguas
ni barrets enquitranats;
¡ay de aquell que al caure el xafech
no sápigá de nadar!...
si podia,
parlaria
en llenguatje natural;
pero... hi ha l' estat de siti
y ¡es tan fácil pendre mal!

De moment, els participo
que molt prompte aixó del pa
será un article de luxo,
propri sóls dels potentats.
A no ser que 's descubreixi
un medi per estar gras
sense menjar ¿cóm dimontri
ho arreglarém els paysans?
Si podia,
prou diria
lo que penso que vindrá;
pero... hi ha l' estat de siti
y podria relliscar...

De la guerra ¡Vade retro!
no se 'n pot dir bé ni mal,
pues, segons las ordres dadas,
l' ocuparsen es pecat.
¿Qué farán allá á Cavite?
A l' Habana ¿qué farán?
¿Hont tenim la nostra esquadra?
Es inútil preguntar.
Si p' dia,
jo ho diria
més ó menos disfressat;
pero... hi ha l' estat de siti
y tinch pór d' un refredat.

El papa, sempre magnánim,
ens ha fet participar
que de las nostras tragerias
ja se 'n ha rentat las mans.
Aixó sí; quan marxín tropas
ó barcos, ha declarat
que no se 'n anirán sense
la benedició papal.
Si podia,
prou diria
sobre aixó lo que fa al cas;
pero... hi ha l' estat de siti
y no vull tení un fracás.

Entre tant la plata marxa,
marxa l' ordi, marxa 'l blat,

y si no marxém nosaltres
es porque 'ls carrils son cars.
Mitja Espanya está embutida,
l' altra mitja está plorant
y 'l bon ministre d' Hisenda
busca 'ls xavos mal desats.

Si podia,
prou diria
hont aném, com á final;
pero... hi ha l' estat de siti
y 'l cantar diu que no val.

De coséts ne sé moltas;
de misteris, un cabás;
de combinacions políticas
ó impolíticas ¡la mar!
Que en Sagasta... que en Gamazo...
que en Silveira... que en Pidal...
que una situació de forsa...
que una situació de fanch...

Si podia,
¡que 'n diria
de secrets d' aquí y d' allá!
Pero... hi ha l' estat de siti
y, creguin, convé callá.

C. GUMÁ.

CRÓNICA PARLAMENTARIA

En lo Congrós (*)

Poch ans de comensar la sessió, circularen pel Saló de Conferencias gravíssims rumors. En expectativa de la seva confirmació diputats y periodistas esperavan anhelants l' arribada del President del Consell de Ministres.

Se deya que á primeras horas del matí en Sagasta havia estat á Palacio, celebrant una llarga conferencia ab la Regent; que luego havia reunit lo Consell, prenentse acorts trascendentals: que 'l visitaren després los cardenals, arquebisbes y bisbes residents á Madrid, los subsecretaris y directores generals dels Ministeris, los concellers d' Estat, los ministros dels Tribunals de comptes y de lo contencions administratiu, los académichs de la Llengua, Historia, Ciencias morales y políticas y Bellas Arts, los ex-ministres de la República y dels partits conservador y liberal de la restauració, y per últim que s' havían dirigit á provincias una porció de telegramas dels quals ansiosament se 'n esperava la resposta.

Quan lo Sr. Sagasta arribá al Congrós, un verdader aixám de polítichs, periodistas, bolsistas, tenedors de la *Deuda*, accionistas de las grans companyias, etc., etc., lo reberen ab la mes viva ansietat.

A las moltas preguntas que li dirigiren, D. Práxedes respongué solemne y reposadament ab las següents paraulas:

—Es veritat. Vínch á realizar un acte, 'l mes gran de la meua vida. Pero dispensin que no 'ls diga res mes. Pujin á las tribunas y tinguin la bondat d' escoltarme.

Immensa expectació despertaren aquestas paraulas del President. S' ompliren las tribunas; lo Congrós presencia atóntic l' entrada de D. Práxedes, qui, al pendre assiento en lo banch blau exclamá:

—Deinano la paraula, Sr. President.
Lo marqués de la Vega de Armijo que com de costum presidia, suspengué 'l debat pendent y digué:
—Ordre, Srs. diputats. Té la paraula 'l President del Consell de Ministres.

Lo discurs de 'n Sagasta

Al alsarse brota dels banchs rojos un murmul de inmensa expectació. Lo President del Consell, esgroguehida la cara, tremula la veu, exclama:

«Srs. diputats: Vaig á ser sincer: ho exigeixen las circunstancias; la patria ho demanda. (Aplausos). Aquestas Corts—vosaltres ho sabeu millor que jo—no representan la voluntat nacional. Y, no obstant, aquestas Corts van á empenyar las minas de Almadén y 'l impost sobre la navegació, van á recarregar alguns tributs, van á demanar als contribuyents espanyols l' anticipo de un any de contribució, fins sabent que molts d' ells, esquilmat y arruinats, vendrán las sevas fincas, apagarán los forns de las sevas fábricas y tancarán las sevas botigas porque no poden pagar lo que aném á demanarl'oshi. (Algunas veus en las tribunas públicas: Es veritat, es veritat!)

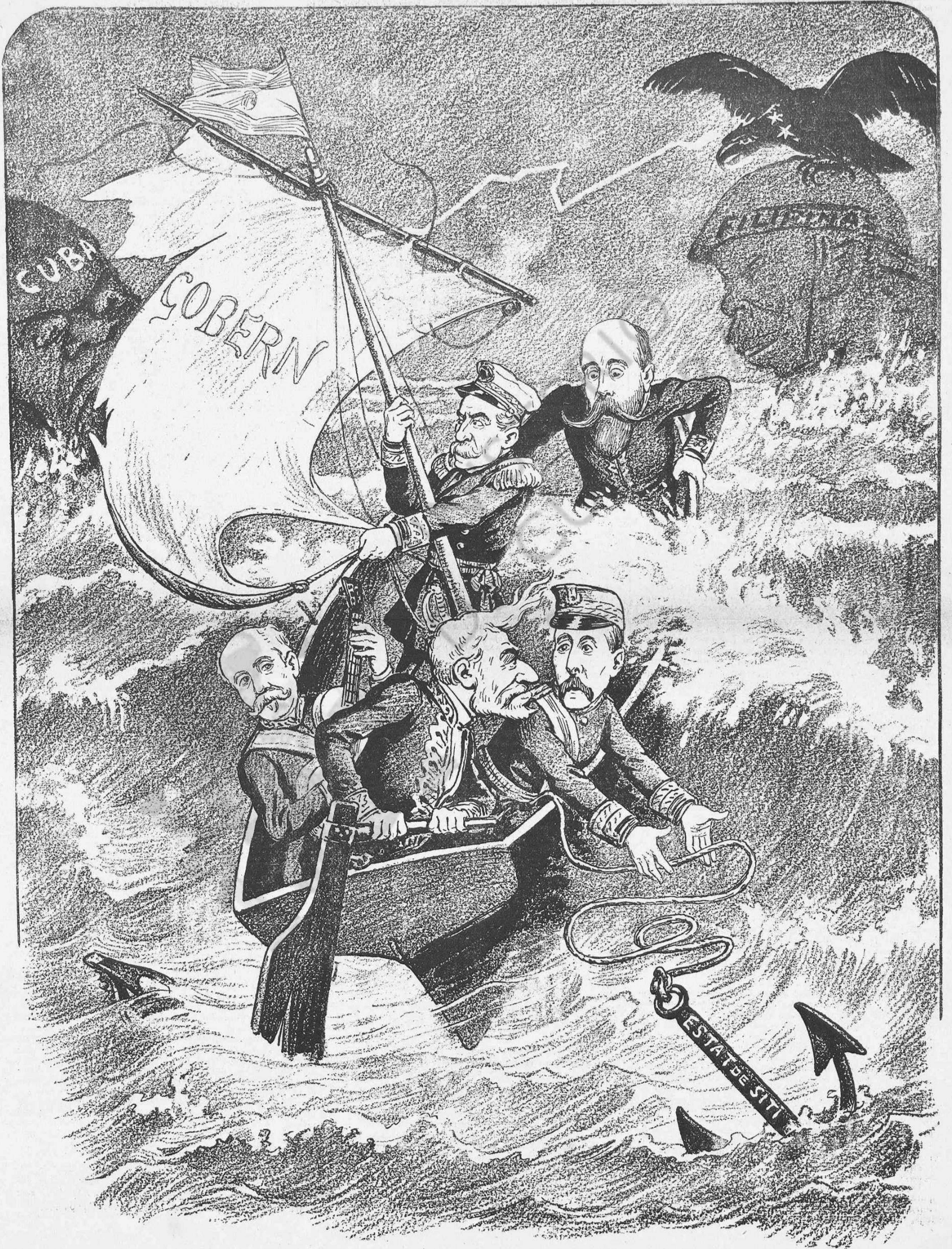
En Vega de Armijo incomodata agita la campaneta dihent:—Ordre en las tribunas.

«Donchs bé—continúa dihent en Sagasta—jo crech que aquestas Corts están incapacitadas pera empenyar las rendas de la nació y sobre tot per exigir sacrificis als contribuyents, si ellas mateixas no comensan per sacrificarse. No per vanitat, sino porque m' he cregut en lo dever de pendre l' iniciativa, he decidit renunciar á favor del Tesor públich las 30.000 pessetas anuals que com ministre de la Corona tinch dret á percibir. (Grans aplausos. Crtis de ¡Visca Espanya! ¡Visca Sagasta!)

«No, no m' aplaudiu encare: deixeu-me continuar—segueix dihent en Sagasta.—He promés ser sincer y vaig á serho. No mereix aplausos la meua decisió. Las mevas rendas sense ser grans ni molt menos, com tot Espanya sab, son suficientes pera cubrir las atencions que la meua posició m' imposa. Además, no ignora ningú que una Companyia de ferrocarrils me paga 30.000 pessetas anuals per ser president de son Consell de Administració. Pero si no vull aplausos per mí, ls exigeixo de vosaltres pera 'ls nobles rasgos de desprendiment de que vaig á darvos compte: tots los ministros, que quan no ho son viuen lo mateix que quan concorren als Consells de la Corona, han fet renuncia dels seus sous en favor del Tesor. Lo Govern, per lo tant, contribuix ab 270.000 pessetas á aliviar las cergas extraordinarias que pean sobre 'l Tesor espanyol, per causa de la guerra que no hem sabut evitar. (Grans aplausos y viscas entusiastas.)

(*) Traduhim de *El Motin* lo present article, notable en tots conceptes. No pot millor expressarse 'l contrast que ofereixen el país y 'ls governants, quan se tracta de fer sacrificis en aras de la patria amenaçada. (N. de la R.)

TEMPORAL DESFET (per M. MOLINÉ.)

Una barca que fá ayguas.

Los homes del meu partit—continúa dibent lo Sr. Sagasta—han secundat aquest moviment generós. Escolteume bé. Lo noble Sr. Marqués de la Vega de Armijo que us prosideix, duenyo de grans possessions en sos districtes de Córdoba y senyor del Castell de Mós; lo Sr. Montero Ríos, propietari del Lourizán que ha fet grans caudals ab son bufet; los Srs. Gamazo, Maura y Canalejas que gosan fama de richs, viuen en espléndidas fincas de sa propietat, tenen negocis diversos y guanyan en l' exercici de sa professió mes que un ministre de la Corona; el Sr. Egüillor, conegut capitalista; tots los ex-ministres liberals, en una paraula, renuncian a favor del Tresor las 7,500 pessetas que cobran anualment en concepte de drets passius. (Grans aplausos.)

¿Y qué diré dels conservadors? Aquí teniu al noble y venerable Marqués del Pozo de la Merced. Veritat que sa fortuna es una de las mes quantiosas d' Espanya, que té a centenars las accions del Banc de la Tabacalera, de Ferro-carrils, de la Deuda pública, pero l' Marqués del Pozo de la Merced coneix los debers que l' patriotisme imposa, y desde avuy renuncia las 7,500 pessetas de la seva cessantia. Y aquí teniu al senyor Castellano, duenyo de camps y boscos, y casas en tot Aragó, de fàbricas de farina y de paper, y de un establiment bancari que te acaparats a Zaragoza tots los monopolis y totas las comissions; també cedeix sos 30,000 rals. Y com ell tots los restants ex-ministres, los Srs. Silvela, Villaverde, Pidal, Lo Duch de Tetuán, Linares Rivas, Bosch, Romero Robledo, Tejada Valdosa, Isasa, Concha Castañeda, tots, en fi, tots richs, que no necessitan ser ministres pera tenir carruatges y numerosos criats y viure bé, tots renuncian la seva cessantia. Y sols per aixó l' pressupost actual alcanza un benefici de 450,000 pessetas. (Aplausos.)

Los prínceps de nostra Milicia,—segueix dibent lo Sr. Sagasta—que son mes dels que deuria y que tots ells cobran per las sevas creus pensionadas y tenen presidencias de Academies ó Companys industrials renuncian los seus sous, a favor de aquest pressupost, quals ingressos va a donar lo contribuent ab las darreras gotas de la seva sanch. Los Capitans generals Conde de Cheste, Martínez Campos, López Dominguez y Primo de Rivera fan lo sacrifici de no cobrar las 120,000 pessetas ab que la Nació, ls hi paga desde fa molts anys los entorxats que portan en las mànegas de sos gloriosos uniformes. (Estrepitosos aplausos. Varias veus:—¡Viscan los Capitans generals!—Una veu de la tribuna pública:—No: ¡Visca l' Exèrcit!—Lo president agito la campaneta, imposant ordre.)

¡Ah, Senyors diputats!—exclama en Sagasta en un rapt d' entusiasme—¿Y que us diré del sacrifici que fa l' Iglesia en aras de la patria? Jo, franc-masó y escumicat de ahir, sento revivre en lo meu cor la fé de mos passats, al proclamar aquest rasgo heróich de la Iglesia espanyola, en la qual alenta encare l' esperit gegantesch del Cardenal Cisneros. Aquest mati, aquest mati mateix han entrat en mon despaig lo Cardenal Sancha, lo Cardenal Cascajares, lo Cardenal Herrera y altres ilustres preconcisats, que al pas que aném mitj Sacro-Colegi estaré constituït per espanyols, y l' Cardenal Sancha, venerable anciá, ab sa veuheta tremolosa m' ha dit: «Tot quant tenim es per la patria, de la qual tot ho hem rebut. Aquestas ricas vestiduras de púrpura, aquest pectoral de amatistas y esmeraldas, aquest anell de rubís... l' or dels calzers y l' bronzo de las campanas, las pedras preciosas de nostras imatges y l' tissú de nostras ornaments, tot quant la Iglesia te, es per la patria. Y perque no crega la gent maliciosa, ni ls miserables enemics de la Iglesia que aquestas son paraulas vanas, veliaquí un oferiment concret y terminant: LO CLERO NO COBRARÁ DELS PRÓXIMS PRESSUPUESTOS LA SEVA ASSIGNACIÓ ANUAL DE 42.076,217 PESSETAS, xifra molt petita si 's té en compte que no ha bastat per desarmar las iras de la Divina Providencia que fa molts anys ens persegueix y 'ns ofega.

(Entusiasme delirant en tota la Cámara. Los crits de ¡Visca la Iglesia! ¡Visca l' Clero! ¡Viscan las monjas! y ¡Visca la Verge! se confonen ab los gemitos y singlotes que algunas damas de l' aristocracia llansan desde las tribunas elegantes.) (Una veu dominant l' alborot:—¡Aixó es hermós!... Pero las Cortes no ho poden admetre. Lo pobre Clero 's quedaria sense menjar.—Grans aplausos.—Moltas veus:—¡Es veritat!... Retxassém aquest sacrifici!)

Lo Sr. Sagasta:—Iguals escrúpuls m' assaltavan, y aixis ho he dit al reverent Cardenal Sancha; pero aquest m' ha tranquilisat tot seguit ab las següents paraulas:—Lo clero té molts altres medis de vida y aquests 40 milions y pico son sols una part ben petita de lo que treu anualment. En cambi aqueixos 42 milions constituïxen en los pressupostos del Estat la quarta part de las contribucions directas; ja veyeu, la Agricultura arruinada, lo Comerç perturbat, la Industria sense mercats consumidores: van a quedar los camps convertits en ermots, las quiebras dels comerciants portarán la ruina de poble en poble, y las fàbricas tancadas llansarán de sas lóbregas quadras una multitud de obrers famélica y desesperada... ¿Anéu a treure un any de contribució a mes de l' ordinaria, y creyeu al clero tan sense consciencia que vaja a menjarse la quarta part de aquest diner? ¡Ah, no! Lo Clero té missas, bateigs, enterros, casaments, butlles, caixetas d' almoyna obertes a la turbada consciencia dels pecadors, rendas; conta de sobra pera viure ab desembrás, perque la fam no torbi son esperit y no desperti la tentació a la seva carn »

«Pero hi ha més—continúa dibent lo Sr. Sagasta:—vosaltres coneixeu la adhesió inquebrantable del Cardenal Sancha a nostras institucions; ab ell aném a la conquista del clero; y al despedirse de mí m' ha dit en veu baixa y sense que l' Cardenal Cascajares pogués enterarse'n:—Aquestas 42 milions que deixarém de cobrar 'ls trobaran de menos las fàbricas de armas.»

«Interpreteu, com vos sembla, aquestas paraulas. Jo sols vos dich que no podríam demanar a la nació sacrificis de cap mena, mentres hagués de arrancárseli la suor y la sanch per un clero que, tenintho tot en lo país y disposant de tot a son gust, no ha conseguit de la Divina Providencia que 'ns lliuri de una guerra iniqua, injusta, y en la qual pagant ó no pagant al clero, hem de triuñá, perque Deu digué que no prevaldria la injusticia sobre la terra, y ho digué pera todas las nacions, lo mateix pera las que tenen Concordat ab Roma, que pera las que gastan los diners dels capellans en fusells, canons y acorassats.

«Pero vels aquí senyors diputats, un altre rasgo hermós que honra als seus autors y a tots ens enalteix. Los sub-secretaris y directors generals, tots en bona posició y alguns d' ells molt richs, y 'ls gobernadors civils de todas las provincias, dels

quals se sab la diversitat d' elements ab que contan cediren també 'ls seus sous a benefici del Estat. Importan aquests sous en los pressupostos actuals: 717,500 pessetas... (Grans aplausos interrompeixen al Sr. Sagasta.)

«Pero encare més: hem acordat la supressió de tota mena de comissions, temporeries, fondos secrets, subvencions y la subasta ó arrendament del servey de material de las oficinas públicas, y aixó sols produheix una economia de 2.700,000 pessetas. (Estrepitosos aplausos.)

Lo Sr. Sagasta:—«Calleu, calleu... si aixó encare no es res. (Entusiasme delirant. Las minorias carlistas y republicanas se retiran avergonyidas del saló.) Aquí ha portat lo ministre de Hisenda dos pressupostos: un, el de la pau, l' ordinari, del que tots menjém y gosém; y l' altre, l' extraordinari, l' de la guerra, pressupost incert, enorme, que no sabem ahont acabarà, pero se m' ha fet notar que aixó es una falta, perque no pot haverhi dos pressupostos allá ahont hi ha un sol contribuent, a menos que seguint la opinió de alguns tractadistas, el considerém partit pel mitj. Per aixó, sense aquesta obra de justicia que hi emprés aquesta tarde corriam lo perill de que l' contribuent se 'ns quedés entre las mans.

«¿Per ventura es possible que per la senzilla rahó de que hi ha guerra, demaném mes sacrificis a n' aquell que vé fentlos tots desde fa molts anys, y no res a qui, durant aquest mateix temps, no ha fet altre cosa que cobrar? Tal es la situació dels tenedors de la Deuda pública. En los últims 25 anys n' hi ha hagut molts de sequia, en los quals la clivellada terra s' ha negat a produhir; regions enteras sigueren més de una volta assoladas per la floxera y per l' inundació, y l' pobre pagés pagava ó deixava sa miserable propietat en las urpias del fisch. Mentres tant, aixis plogués molt com gens, aixis tremolassin plans y montanyas, com estiguessin quiets y reposats; aixis enviés Deu la malura ó l' mildiu, ó la glossopeda, l' acreedor del Estat cobrava l' seu cupó, no sols sens regateig, sino ab l' enorme prima dels cambis.

«Per aixó hi ha dos pressupostos; perque en l' un se garanteix al que va prestar al Estat, que seguirá xuclant lo mungró que ha mamat tants anys sense veure que la vaca está extenuada y agonisa, que cobrará l' seu cupó y se li mantindrà l' preu del seu paper, encare que en l' altre pressupost hi haja que posar com a coronament las desacreditadas frases: Consumatum est ó Finis Hispanie ó Deu sobre tot ó Campi qui puga.

«Pero no, senyors diputats, no: l' patriotisme dels espanyols no es de quincalla, y després del dia d' avuy ningú podrà dir, referintse als discursos patriótics que han resonat aquí: que son aquestas las Cortes de Tarascó. Los tenedors de paper m' han vingut a trobar y m' han dit:—«Sí, volém que l' cupó se 'ns pagui, que l' paper espanyol no 's desprecii; pero compreném a la vegada qu' es just que com l' agricultor y l' industrial y l' botigué, y l' metje y l' advocat contribuïm a las cargas de la nació... Volém pagar, Sr. Sagasta, m' han dit. Y com me vejessin algun tant indecis, han agregat:—«Sí, volém pagar a lo menos, tant com l' Agricultura. (Entusiasmas, delirants aplausos. Se senten veus ja roncas:—¡Viscan los acreedores!... ¡Viscan los inglesos!)

(Lo Sr. Sagasta trémol, emocionadíssim demana al President li concederli deu minuts de descans.—Los Diputados casi tots plorant d' emoció, rodejan lo banch blau.—Es imposible descriure l' espectacle.—Al últim se restableix la calma.)

Lo Sr. President:—Senyors Diputats: un secretari va a lleig detalladament las economias é impostos voluntaris que s' introduheixen en los pressupostos de 1898-99.

(Puja un secretari a la Tribuna y llegeix lo següent estat:)

	Pesetas.
Cedeixen los Ministres.....	270.000
Id. los ex-Ministres.....	450.000
Id. los Capitans generals.....	120.000
Id. los Conceillers y Académichs.....	500.000
Id. los Secretaris.....	75.000
Id. los Directores generals.....	162.000
Id. los Gobernadors civils.....	480.000
Id. los Cardenals, Bisbes, etc.....	42.076.217 56
Id. los tenedors de la Deuda.....	125.000.000
Supressió de Comissions, etc.....	2.700.000
TOTAL.....	171.833.217 56

¡Al coneixer's la suma total un clamoreig inmens estalla en lo Congrès. Per tot arreu se senten los mateixos crits: 172 milions!... Hauríam pogut comprar cada any onze ó dotze acorassats!)

Lo Sr. Sagasta, ab veu apagada per l' emoció exclama:—«Senyors diputats: araja poden votar tota mena de impostos y tributs, sense temor a que la consciencia us remordeixi. Ara pagaré l' poble tot quant li demaném y 's compenetrará ab nosaltres en la defensa de l' honra nacional en perill, no per sobra de pecats, ni per falta de oracions, sino perque no hem comprat a temps molts barcos de guerra y molts canons.—HE DIT.

L' entusiasme ratlla en deliri; la cridoria ensordeix l' espay. Los viscas se multiplican: ¡Visca Espanya! ¡Visca l' clero!... ¡Viscan los Ministres y ex-Ministres! ¡Visca Sagasta! ¡Visca la Deuda pública y viscan las privadas!—A Sagasta l' agafan quatre diputats cuners y el treuhen en triunfo del Saló de Sessions.—Vega Armijo 's desmaya. Corren los ugiers; lo Major dona veus.—Sonan els timbres.—Ningú s' entén, tothom está boig de alegria.

En aquest punt vaig despertar-me: m' havia quedat adormit enun recó de la tribuna de la premsa, y vaig somiar tot aixó que queda relatat.

¡Quin somni més hermós y quina realitat més trista!... ¡Oh... la Patria!...

¡A NEW-YORK!

L' infelís Pau Mata y Serra, patriota de bona fé, d' ensá que tenim la guerra que no dorm ni tasta ré.

De tant sech ja sembla un clau, y perdent va l' pobre Pau els bonichs colors de avants; y de tant llegir noticias de grans batallas... ficticias, té un cap com uns tres-quar tans.

Els amichs bé prou li diuen: —No llegeixis, deixo aná, ¿que no ho veus que avuy s' escriuhen tantas gofias? Pro ¡já! ¡já! ell ha de llegir lo diari, per mes que al final repari que li fuig l' enteniment. Vaig trobarlo l' altre dia que fins pel carrer llegia, y 'm diu:—«Avi, estich content: Deu acorassats a pico un creuer nostre ha tirat pels voltats de Puerto Rico. ¿Eh que 't sembla? ¡Bon combat!— Pro es el cas que al mateix dia la noticia 's desmentia, y al pobret l' hauríam vist al davant d' una pissarra boy exclamant: ¡Quina barra! ¿també es bola? ¡si qu' es trist! Ab tot, a llegir tornava fins que devingué l' flagell; com ja algú ho pronosticava va girárseli l' cervell: Trayent foch pels ulls el pobre Hensa l' diari, l' balcó obra; y essent de nit trenca l' son a n' alsvehins que dormian ab aquests crits que aturdian: —¡Espanyols! ¡a Washington!

La familia una tartana al moment feu prepará, mes no li doná la gana de pujar hi, sospitá; pro un galeno ab sa presencia a la seva resistència dihent aixó posá remey. —¡Puji! Anirém a New-York que havém de trinxa al porch que al lleó vol posar lley.

Los amichs l' aném a veure a New-York, dich: New-Belén; no llegint partes, vull creure que 's posará bé: 's comprén per lo que fa poch ens deya ab un tó que molt li esqueya: —¿Sabéu que penso amichs meus? Que alguns diaris ells tots sols matarán més espanyols que 'n Dewey y 'ls soldats seus.

L' AVI RIERA.

L' ORDRE PÚBLICH

A ESPANYA

Los pobles de diverses provincias ahont aquets últims días hi ha hagut trastorns y bullangas, formarian una llista interminable.

Recordem entre altres los següents:

Asturias.—A Oviedo, moti molt serio: los perturbadors de l' ordre feren grans destrossos: la majoria de las botigas tancaren sas portas.—A Gijón, alborots graves.—A Mieres manifestacions tumultuosas.—A Langreo, uns 2.000 miners declarats en huelga.

Pontevedra.—Bullanga popular per impedir que dos barcos carreguessin blat.

León.—Bullanga en la capital: trencadissa de vidres: cargas de guardia civil.

Valladolid.—A Tordesillas y Medina del Campo, manifestacions demanant pa, treball y rebaixa en los consums. Son assaltadas y saquejadas algunas botigas: molts amotinats restitueixen los diners per no passar per lladres.

Soria.—Grupos de donas recorren los carrers portant banderes ab los lemas: Harina libre de consumos.—Pan a 15 céntimos.—A l' estació del carril dos wagons de blat escampats per terra: cargas de la guardia civil: alguns ferits.

Zaragoza.—A Tarassona, manifestació popular demanant distribució de pa

Avila.—A Arenas de San Pedro alborots serios.

Ciudad Real.—A Manzanares formidable moti: idem a Almansillas: a Valdepeñas, Alcazar de las Infantas y en la mateixa capital manifestacions tumultuosas.

Cádiz.—A Ubrique incendi de las casillas de consums: lo poble s' oposa a la sortida del blat.

Sevilla.—A Alcalá de Guadaira, incendi de l' administració de consums, morint cremada una pobre vella paralítica parenta del administrador. Lo foch se comunicá a dos casas vehinas.

Jaen.—Successos gravíssims a Linares, Una multitud numerosa y exasperada 's bat durant deu horas ab la forsa pública. Es cremada l' administració de consums y asaltada la casa consistorial. Las donas prenen una part activa en l' alborot. Una d' ellas cau ferida al tractar de introduhirse per un balcó en la casa Ajuntament. Un' altra excita als homes dihentlos:—No fogueu, cobarts, jo tinch un balasso a l' espatlla y vaig per un altre. Las noticias oficials anuncian la existencia de 3 morts y 15 ferits: los informes particulars fan pujar a 12 els primers y a 50 'ls últims. S' han efectuat mes de 200 detencions.—A Martos successos desagradables: saqueig del domicili del arrendatari de consums.

Málaga.—Una multitud de donas y xicots recorren ab banderes los carrers de la capital, demanant la rebaixa del pa. La policia disolt la manifestació: quatre donas detingudas.

Almeria.—Alborot ruidós en lo qual hi prenen part unas 5.000 personas. Los amotinats se'n portan 30.000 duros del

dipòsit de subsistències y 15.000 pessetas de una botiga. Intentan ademés saquejar las caixas de préstamos.

Albacete.—A la capital, alborot durant el qual es bastoneja un capellà. A Villarrobledo, es atacada la Casa del Ajuntament, tallat lo telégrafo, cremats alguns wagons de blat destinat al estranger.

Murcia.—A Cartagena successos gravíssims: mes de 10.000 amotinats tallan lo telégrafo, alsan los rails de la via férrea, incendian los fieltos de consums, apedregan alguns edificis. —A Lorca, bullanga.—A la Unión, de 4 a 5.000 treballadors se declaren en huelga: calar foch a la Estació del F. C. y a la Casa Ajuntament, al crit de «Morin los lladres! Abaix los consums!» La forsa pública ataca als amotinats, causant alguns morts y varios ferits.

Alicant.—A la capital la multitut s'apodera de 8 wagons de patatas consignats a un vapor francès.—A Alcoy 300 donas se presentan tumultuosament davant de l'arcaldia demanant la baratura del pa.—A Monóvar son assaltats alguns magatzems.—A Novelda s'efectuan manifestacions tumultuosas.—Finalment a Eliche, estallen trastorns de alguna importancia, sent apedregats varios establiments de comestibles. Al arribar las tropas per restablir l'ordre, son aclamadas pels amotinats.

Toledo.—A Talavera de la Reyna es assaltat lo convent dels Jesuïtes. Per cert que la multitut va trobarhi gran abundancia de ricas provisions, y diu ademés un periòdich castellà «se encontraron varios retratos de mujeres, algunas en cueros; y ademés unos zapatos de mujer con un par de medias dentro.» ¡Olé!

A ITALIA

En alguns punts de la península italiana hi ha verdadera fam. La escassés de las provincias del Mitj-dia s'ha corregut a algunas de las del Nort, com las de Toscana y Lombardia. A la populosa ciutat de Milán estallà'l dia 9 una revolta terrible: los amotinats cometeren tota mena d'excessos, y las autoritats feren us de la forsa, entaulantse un renyit combat. Alguns carrers s'ompliren de barricadas, y foren necessaris grans esforços per assaltarlas y destruhirlas. En lo combat jugà molt l'artilleria. Se parla de 300 morts y 1.000 ferits. L'ordre quedà restablert; pero no calmada l'excitació pública, y'l govern italià ha fet tot lo imaginable per apagar en lo possible la ressonancia de aquests gravíssims successos.

L'escassés de aliments y la carencia de treball son las causas determinants de aquests dolorosos conflictes.

MEMORIAL D' UN PORCH

Al ilustre Mac-Kinley, vehi de la Casa Blanca, president del Nort-América y capitá de piratas:

Ab el respecte degut y la qua entre las camas, us declaro, bon senyor, en nom de tota la classe, que ha vingut per fi'l moment de dirvos en unas quantas y aclarir la situació que han portat las circumstancias.

Fa ja molt temps, noble Mac, que per corts, corraís y estables rodan bossins de paper

en que s'parla de nosaltres y hont se diu que tots els porchs som uns borrarxos de marca, y uns perduts, y uns mal criats, y uns falsaris y uns salvatjes.

Al principi, francament, no hi davam molta importancia, porque may l'humanitat se'ns ha mostrat gayre amable ni'ns ha dat més tractament que'l de porch, y encare gracias; pero al veure l'insistencia ab que'ns ridiculizavan, insultantnos diariament, fentnos objecte de láminas, disfressantnos ¡de senyor! y aplicantnos las paraulas més denigrants de la llengua de la gent civilizada, hem tingut curiositat de saber d'aixó la causa y hem averiguat que tot prové de las xarxanadas qu'estéu fent ja fa tres anys a la desgraciada Espanya.

A vos tots aquests insults no us deuen molestar gayre porque sou duret de pell, y no anant a la butxaca cap tiro pot fervos mal: pero, amich Mac, a nosaltres, per tocinos que signém, tanta mofa'ns anonada y temém que'l millor dia se'ns enrojeixin las galtas, porque, vaja, hasta sent porch, a cap animal li agrada que ignocentment l'atropellin y se'l rifin a mansalva.

Cadascú s'ha de quedar lo qu'es seu. Ja que vosaltres heu comés las porqueries que tantas criticas alsan, no deixeu qu'en l'anatema que'l mon airat us dispara hi enredin als pobres porchs, fills tots ells d'honorat estable é incapassos d'imitar las costums americanas.

Publiquéu un document reclamant per vos intacte la responsabilitat de las vostras canalladas; dignéu a la fas del món que'ls porchs legitims retxassan tota solidaritat ab la bandera estrellada; féuho, amich, pues si no ho féu, nostre gremi, tot en massa, protestará a grans grunyits, y's netejará la taca qu'en son nom volen tirar los tocinos de camama que tenen sa immunda córt entre Nova-York y Tampa.

C. GUMÀ.

LA NOSTRA GENT

CABAVA de llegir per centéssima vegada aquellas paraulas del marqués de Salisbury:

«Hi ha nacions moribundas... nacions que van arribant al terme fatal dels seus tristos destins, per mes que ab extranya tenacitat s'agarrin a la vida...»

Acabava de llegirlas, quan un crit estrepitós ressonà en los meus oïds:

—¿Qui vé als toros?—

Pero ¿qué? Després del desastre de Manila, ab lo pa pels núvols, lo crédit per terra, la fam passejant lo seu pendó per tota la península ¿hi ha encare humor per fer toros? ¿Haurá perdut tan completament aquest poble la noció del seu deber que no s'apiga abstenirse d'anar a la plassa, sisquiera pera tributar als morts de Cavite un recort de dol y una llágrima d'agrahiment?

Seguint a la gent qu'en onada tumultuosa s'encaminava a la plassa de toros, vaig arribar al lloch de la festa.

Los alrededores estavan intransitables. Cotxes per aquí y per allá, centenars de cotxes de totes classes y formas que prenian posicions per esperar cómodament la sortida dels seus amos.

Pego vistasso al cartell del espectacle.

«6 toros... Guerrita... Bombita...»

«Sombra 4 20 pesetas. Sol 2 65 pesetas.»

¿Prop d'un duro l'entrada de sombra, mes de mitj duro la de sol... y las portas de la plassa no poden engolir la gent qu'entra?

Las terribles paraulas del marqués de Salisbury tornan a venirme a la memoria.

«Hi ha nacions moribundas... nacions que van arribant al terme fatal del seu destino...» mirant com mata'l Guerra y aplaudint al Bombita.

L'interior de la plassa oferia un cop de vista magnífich. La sombra plena, plena a vessar: lo sol no tant, no sé si per mor de las 2 65 pessetas ó porque en aquest temps el sol molesta ja una mica.

Anavan a comensar. Lo president feu la senyal y aparegué en l'arena la brillant quadrilla.

¡Quinas aclamacions! ¡quins aplausos! ¡quina manera de celebrar la gallarda apostura del Guerra y la serena magestat del Bombita!...

—¡Aixó es un home!—deya un, enrugallat ja, avants de comensar la corrida.

—¿Qui? ¿L Bombita?

—El Guerra. ¡No n'hi ha cap mes de tcrero com aquest!

—No cal que dignis que'l Bomba...

—¡Qué Bombas ni bombos! El Guerrita es el toreig modern, la gracia andalusa, la filigrana del art...»

No van acabar per barallarse, porque la repentina sortida del primer toro posá punt final a la discussió.

—¿Qui diria—pensava jo, passejant la mirada per l'ample circo—qui diria que aquest poble está passant un dels moments mes difícils de la existencia de las nacions?

¿Qui podria sospitar qu'en aquest instant los germans, los fills, los companys, los amichs d'aquests ciutadans que omplan la plassa s'enfonzan per sempre mes en el mar ó cauhen trinxats pels projectils enemichs?

¿Qui aniria a figurarse que tota aquesta gent perteneix a un poble que s'está morint de miseria y qu'encare no sab avuy d'ahont ha de sortir lo pa que demá ha de posar a taula?

Ningú pensava en la guerra, ningú's recordava de la catástrofe de las Filipinas; los ulls sobre la plassa, lo cor ab el Guerra y'l Bombita, las mans per aplaudir las sorts acertadas y per agitar lo mocador demanant al president ¡Que se le dé!

—¡Aixó es una pica de búten!

—¡Mira quin quite!

—¡Bona banderilla!

—¡Hasta l'empunyadura!

Y vinga música y vingan crits y vinga alegría... y als pobres mártirs de Cavite que se'ls emporti'l diable.

Al sortir de la plassa, lo meu primer impuls va ser corre a l'administració de telégrafos y enviar un parte al marqués de Salisbury:

«Tenu moltíssima rahó. Hi ha nacions moribundas... Ara ho acabo de veure ab mos propis ulls.»

Pero no vaig ferho.

Al davant de can Xifré hi havia una multitut inmensa ballant alegrement la sardana... y alló'm va distreure.

FANTÁSTICH.

BANDERILLAS DE FOCH

COPLAS SATÍRICAS

Hi ha patriota tan tremendo, tant brau y tant atreuit, que s'creu desde Barcelona, derrotá'ls Estats-Units cantant la marxa de Cádiz; eridant:—¡Morin los garrins!— y lluhint ab molt salero un llasset en lo seu pit.

Hi ha qui diu:—¡Visca la guerra!— y—¡Visca Espanya!—ab afany; pero dona trescents duros per no haver d'anar a lluytar. Mes l'obrer que tant sols crida: —¡Visca la pan y'l treball!— per defensar bé la Patria, fins dona ¡la seva sanch!

REFRAN ILUSTRAT

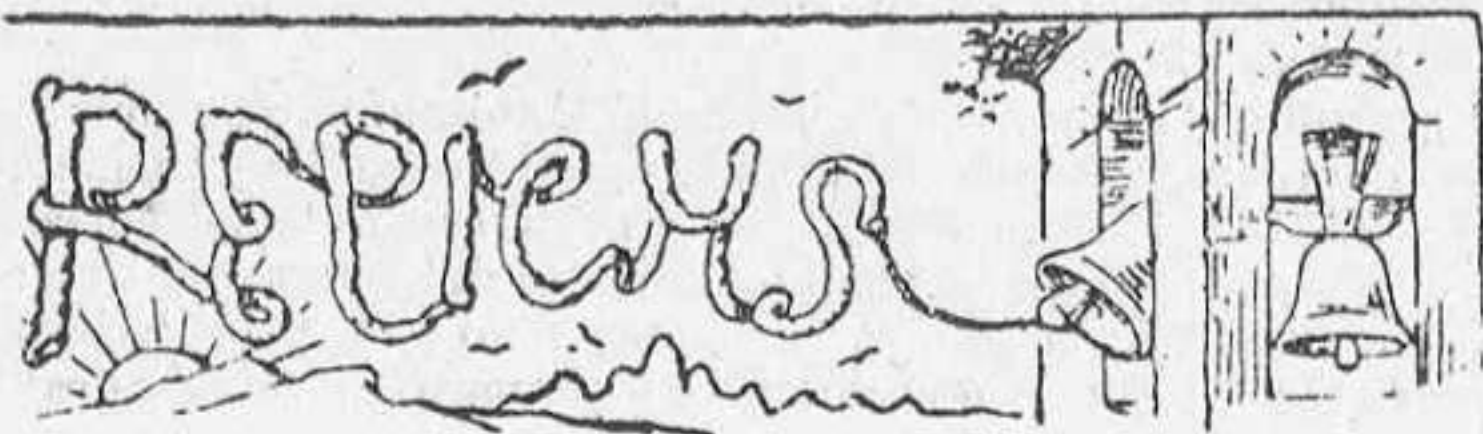

La pór guarda la vinya.

(*) La tercera banderilla ab motiu del estat de siti no ha pogut ser clavada. S'ha mogut el toro y ha caygut a terra.

Pera sostení una guerra
que 'ns acaba d' aterrar,
veureu molts que ab entusiasme
donan diners á grapat;
pero 'l soldat de la Patria
que ve ferit ó malalt,
¡no troba cap recompensa
y mor, trist, de pena y fam!

FRANCISCO LLENAS.

o carlí Mella, falsificant l' Evangeli,
va dir en plé Congrés:

—No olvideis las palabras de
Isaías: «Degradado pueblo que está
gobernado por mujeres y niños!»
Gran escándol en los banchs mo-
nárquichs.

Y no obstant no va haverhi cap
diputat que li digués:
—Per aixó no volém fer desgraciada á Espanya per-
metent que governi 'l Niño Terso!

Alguns días després, en Moret li contestava, resta-
blint lo text bíblic en tota la seva integritat, que se-
gons l' almirat ministre, diu aixís:

—«¡Ay de tí tierra, donde el rey es niño y donde
los magnates juegan con los capitales de la nación!»

Y ara diguin vostés mateixos ¿quina de las dos ver-
sions troban mes grave y mes intencionada; la sofisti-
cada de 'n Mella ó l' autèntica de 'n Moret?

Está vist que no poden enjergarse las escopetas ve-
llas. Donan unas cossas que fan caure d' espatllas al
que las dispara!

Si es cert que 'ls torpedos enviats á Filipinas no hi
havían arribat encare quan va entrar en la bahía l' es-
quadra de 'n Dewey, molt amargas han de ser las re-
flexions que aquesta falta sugereix.

Nosaltres las resumirém en una frase. Y es la se-
güent: «Espanya no 's perdrá per falta de torpedos: si
acás s' ha de perdre será per sobra de ministres torpes.»

Si 's constitueix una situació de forsa baix la pre-
sidencia de 'n Martínez Campos, asseguran que 'n Da-
ban será nomenat ministre de la guerra.

¿En Daban ó en Darrera?

Un telegrama del *Noticiero* del dia 9 del corrent:
«S. M. que salió de paseo á las tres, ha regresado á
Palacio á las cinco, creyéndose que á última hora de
esta tarde conferenciará con algun político importante.»

¿Veuen com tenfan rahó 'ls que aquí á Barcelona
deyan el mateix día que la Reina se 'n havia anat á
passeig?

No 'ns hem d' apurar per res.

Encare que 'ls aliments escassejin, no per aixó pati-
rém gana. Molt al contrari: de certas cosas n' estém y
n' estarém sempre ben tips.

Vostés preguntarán sens dupte:—¿De quinas cosas?
Y jo 'ls respondré:—Dispensin que no sigui mes es-
plícit. Ab la ditxosa proclamació del estat de siti, entre
'ls periodistas, per mes que comensí á fer calor, s' han
posat de moda 'ls tapa-bocas.

Lo día de l' arribada del general Primo de Rivera:
—Sab qu' es molt extrany—deya un curiós—que no
haja desembarcat davant del monument á Colon?
—En l' estat en que queda Filipinas ¿volta vosté que
desembarqués en las escalas de la Pau?
—Té molta rahó: no hi havia atinat.

Proposa un periódich de Madrit que 'l lleó que cam-
peja en l' escut nacional siga substituït en lo successiu
per una grotesca cigonya ab lo cap sota de l' ala.
Per mí que fassin lo que vulgan.

De totas maneras, tant si la posan al escut com si
deixan de posarli, ja fa molt temps que 'ns la pintan
la cigonya.

Sentint llegir un telegrama referent á un dels últims
consells de ministres, en lo qual se deya:

«Lo ocurrido en Filipinas fué apreciado como un me-
ro accidente de la guerra»,

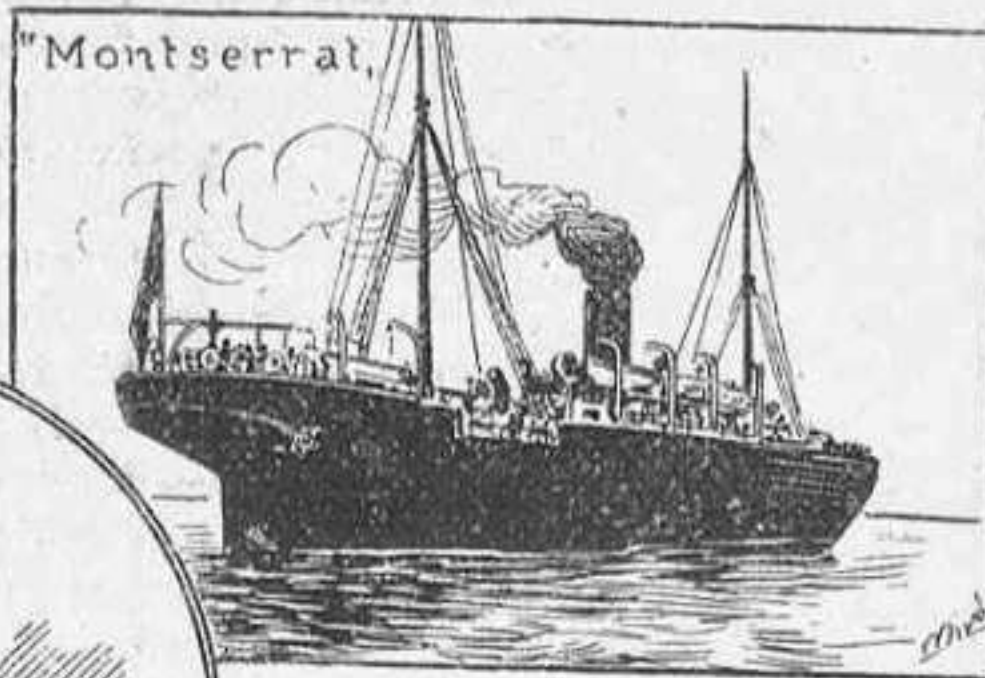
Un metje molt franch, va interrompre, dihent:
—¿Un accident, eh?... Donchs jo 'ls asseguro que ab
un altre accident com aquest, el malalt se 'ns hi queda!

Cassat al vol.

—Lo mal d' Espanya es que hi ha massa partits,
massa bandos.

—Ja té rahó, ja. Com si encare no n' hi hagués poch,
ara mateix n' acaban d' enganxar un á cada cantonada.

Butlletí de la guerra

Manuel Deschamps, comandant
del Montserrat.

Lo combat naval de Cavite siguié pera Espanya un gran desastre. Los nostre barcos sigueren acribillats desde gran distancia per la esquadra yankee provista de canons de gran alcans y d' altres de tiro rápit. En cambi l' artilleria dels nostres barcos de fusta no hi arribava. Lo *Reyna Cristina* avansá ab gran valentia, y las bombas incendiarias (prohibidas per las convencions internacionals) l' abrusaren materialment. Aixís y tot sostingué 'l foch fins en sos últims instants. Lo mateix succehi ab lo *D. Antonio de Ulloa*: quedá la cuberta rasa pels projectils nort-americanos, y mentras s' anava enfonzant continuá fent foch ab las baterias baixas. Lo mar s' englutí 'l resto del barco ab una bona part de la tripulació. Los demés sigueren també aniquilats. Total de baixas espanyolas, segons dato oficial: 618, de 1,700 individuos de que 's componian las tripulacions. Los sobrevivents se refugiaren á Manila, posant-se á las ordres del general Augustí.

L' almirall espanyol Patricio
Montojo.

L' almirall yankee Jor-
di Dewey.

Apagats los fochs del arsenal de Cavite, 'ls yankees se 'n apoderaren. Aixís ho ha manifestat lo Gobernador general de Filipinas en un telegrama oficial expedit desde Lagnan.

Lo comandant Dewey tallá 'l cable, y 's disposa á reparar-lo, quedantse'l per ell. Ab aixó gosará de las ventatjas de una comunicació expedita de la qual Espanya, de moment se veurá privada.

D. Lluís Cadarso, mort
gloriosament en lo com-
bat de Cavite.

Barcos inglesos en gran número se dirigeixen á Manila, com si sentissen la farum de una presa copdiada. Segons siga la conducta de la Gran Bretanya, poden surgir complicacions inesperadas. Ni Fransa, ni Rusia, ni Alemania possessionadas de importants territoris en l' extrem Orient, podrien consentir que prosperessin determinadas combinacions, que vinguessin á augmentar la ja excessiva preponderancia de Inglaterra en aquelles regions.

Una bona impressió: 'ls indios, per ara sembla que no responen als desitjos dels yankees. Aquests esperaven que 's prestarian á atacar á Manila per terra; pero s' haurán de quedar ab las ganas. L' actitud de la població india, pot contribuir poderosament á la salvació de Filipinas per Espanya.

En las Antillas continuan las cosas, si fa ó no fá com la senmana anterior.

Los barcos de la esquadra de 'n Sampson van y venen sense parar, trasladantse de un punt al altre; ara establint bloqueigs en determinats ports, ara abandonantlos: tan aviat apareixent davant de Cuba, com per las immediacions de Haiti. Se 'ls atribuhia 'l propósit d' encararse ab l' esquadra espanyola partida de Cabo verde, presentantli combat sempre que poguessen ser tres barcos contra un ¡valents! pero fins ara la nostra esquadra s' ha fet fonedissa, y més val aixís.

Inútil dir que continuan dedicantse á la cassa de barcos mercants y de pesca. Ha sigut detingut lo brik-barca catalá *Frasquito*, que procedent de Montevideo é ignorant l' estat de guerra, portava tasajo á la Habana. ¡Quina hassanya!—En cambi, perseguint dos canoners yankees á la goleta pescadora *Vedado*, s' adelantaren fins á posarse al alcans de las baterias de la costa que 'ls esquivaren causantlos averias.—Un cruiser y un cas-

sa torpeders intentaren atacar á Cárdenas, sigüent retxassats pels canoners espanyols *Antonio López, Alerta y Ligera*.

Posteriorment han tractat de realisar desembarchs en las mateixas costas de Cárdenas y en las de Centfochs. En aquest últim punt los barcos yankees, fent foch sobre la plassa per espay de vuit horas; pero tingueren de desistir del desembarch. Las tropas espanyolas tingueren 14 ferits.—Una cosa semblant succehi á Cárdenas: tampoch pogueren lograr lo seu intent.

L' haverse trobat molts desferras conduhidas per las onadas sobre las costas de Cuba, ha fet creure en lo naufragi del creuher yankee *Cincinnati*. No obstant, diuen de Cayo Hueso que 's troba anclat en aquell port; pero no hi ha que ferne cas: Cayo Hueso es un niu d' embusterias.

Com operacions contra 'ls mambissos hi ha que senyalar l' acció de Singanea, en la qual los insurrectes sigueren arrollats, sufrint considerables baixas, y l' atach al campament del cabecilla Núñez que costá la vida á n' aquest cabecilla.

Entre 'ls yankees y 'ls mambissos s' han declarat ja fondas antipatias. Los primers tenenals últims per patuleyas indisciplinadas incapassas de batres, y 'ls últims tenen als primers per llenguts é incapassos de cumplir los seus oferiments. En Máximo Gómez ha dit que no voldria que cap nort-americaná desembarqués á Cuba y qu' ell sol ho guanyará tot, dat cas que li proporcionin recursos. Me sembla que á bodas els convida, ja que fins ara tenen molt pocas ganas d' efectuar los desembarchs que tan pomposament anunciavan.—Las forsas concentradas á Tampa 's queixan de las incomoditats que sufren, quan tot just comensa l'

Pasqual Cervera, almirall
de la esquadra espanyola del
Atlántich.

época de las plujas. Per altra part la perspectiva de la febre groga 'ls fa posar la pell de gallina. Alguns cassos de aquesta terrible malaltia s' han declarat ja á bordo del vapor *Argonauta* apressat pels yankees y 's diu que també á bordo del canoner *Nashville*. Ara sabrán lo qu' es bó.

Cada día s' anuncian nous plans de invasió; pero fins ara no se 'n realisa cap. Tan aviat diuen que atacarán á Puerto-Rico, qu' está ben preparada á rebre, com que 's dirigiran á la vegada sobre diversos ports de la isla de Cuba. A no ser que portin amagat algun plan, fins aquí la indecisió ve sent la nota característica dels seus propósits.

Haventse atrevit á detenir al trasatlántich francés que 's dirigia á la Habana, 'l deixaren anar, davant de las reclamacions del embaixador francés. Entrá en lo port de la Habana, pero obehint las ordres de la embaixada francesa no hi pogué deixar la carga que per aquella plassa portava embarcada. Al sortir en direcció á Méjich prengué numerós passatje de fugitiu, entre 'ls quals hi figurava l' home públich Sr. Amblart ab la seva familia. La població habanera 'l xiulá, y en algunas cantonadas aparegueren anuncis que deyan: «Se venen camisas de senyora pels que fugen».

Lo trasatlántich *Montserrat*, al mando del brau capitá Deschamps que sapigué burlar lo bloqueig, ha lograt entrar á la Habana procedent de Centfochs. Sas travessias afortunadas demostran en lo seu capitá una pericia y un valor extraordinaris.

Las cámaras insulars al reunirse acordaren dirigir al govern espanyol un eloqüent mensatge d' adhessió declarant que Cuba vol ser sempre espanyola. Es de advertir que prepondera en la Cámara 'l partit autonomista.

En la fortaleza de Taylor (Nova York) ha sigut fusellat l' espanyol Sr. Iglesias, acusat de que tractava de preparar la voladura del creuher *Puritan*. Los espanyols presoners á bordo del *Panamá* sigueren obligats á presenciar lo suplici del seu compatriota. Iglesias aparegué plé de serenitat: los espanyols donaren un crit de «¡Visca Espanya!» y 'l reo exclamá:—«Per ella moro! Espanyols: ¡venjeume!» Tals foren las sevas últimas paraulas.

A Cuba ha sigut fusellat un redactor de *La Tribuna* de Nova-York que exercia l' espionatje.

Los espanyols residents en las Repúblicas americanas donan probas de una generositat admirable. Ultimament s' ha rebut de Buenos Ayres, un milió de franchs y 600,000 pessetas de Montevideo. Las dos cantitats serán destinadas á sufragar los gastos de la guerra.

Pero per generós, D. Ramón Argüelles espanyol resident á Cuba que de un sol cop ha donat á la patria dos milions de duros.

Lo patriota Ramón de
Argüelles.

EPÍGRAMA

Jugava á cartas en Bó
borratxo com una sopa
ab la tabernera Ció,
quan digué en certa ocasió:
—No 'm donguis pas cap mes copa
que si no perderé jo.

M. CARBÓ D' ALSINA.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mij, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.